

Sesida dals

17 da december 2024

Communitgà ils

18 da december 2024

Protocol nr.

991/2024

Incumbensa da la Cumissiun per giustia e segirezza (CGS)

concernent l'examinaziun e l'optimaziun da la giustia chantunala sin plaun d'emprima istanza (emprim sutsegnader Claus)

Resposta da la Regenza

Er la Regenza è da l'avis da la Cumissiun per giustia e segirezza (CGS), ch'igl è raschunaivel d'examinar las cumpetenzas, las incumbensas e l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza. Ina proposta per in'eventuala reorganisaziun pudess – sco menziunà da la CGS – esser ina nova concepziun structurala da las dretgiras d'emprima istanza. Uschia pudessan las dretgiras civilas e penalas d'emprima istanza per part vegnir fusiunadas, u ch'i pudessan vegnir stgaffidas dretgiras spezializadas cun cumpetenzas che sa restrenschan a champs giuridics spezial (p.ex. dretgira da famiglia). Medemamain èsi imaginabel, che singulas incumbensas da las dretgiras civilas e penalas d'emprima istanza vegnian surdadas ad autras autoritads (p.ex. a la Procura publica en cas da cuntravenziuns cunter scumonds), per che las dretgiras civilas e penalas d'emprima istanza possian sa concentrar sin lur incumbensa centrala. La finala sto er vegnir examinada in'optimaziun da l'occupaziun da las dretgiras d'emprima istanza, da lur andaments da procedura, da lur ierarchias entaifer la dretgira sco er da l'infrastructura che stat a disposiziun ad ellas. La finamira da tut las mesiras d'optimaziun che resultan qua tras è quella da segirar la qualitad da la giurisdicziun d'emprima istanza e da meglierar ils andaments da lavur entaifer las dretgiras d'emprima istanza.

In tal project da revisiun pretenda in'analisa fundada da las cundiziuns generalas giuridicas ed organisatoricas. Questa analisa è decisiva per identifitgar potenzials da meglieraziun che servan sco punct da partenza per mesiras d'optimaziun pussaivlas. In tal rapport na po betg vegnir fatg entaifer 1 onn. Quai na fiss er betg convegnent, perquai ch'i na fin lura po anc betg vegnir giuditgà, tge consequenzas che la Refurma da las dretgiras 3 vegn ad avair per las dretgiras d'emprima istanza. Per las dretgiras d'emprima istanza, cunzunt per las dretgiras regionalas, porta la Refurma da las dretgiras 3 intginas midadas impurtantas, gist en connex cun la cumpetenza (damain

gremis da tschintg u da trais, dapli cumpetenzas da derschadra singula u da der-schader singul). Ins duess spetgar e guardar, tge consequenzas che questas midadas vegnan ad avair per las dretgiras d'emprima istanza, avant ch'ins cumenza cun las lavurs per optimar l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza. Perquai na po la Regenza betg preschentar al Cussegl grond entaifer 1 onn in rapport davart l'optimaziun da l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza.

Quai vul dir, ch'eventualas mesiras per optimar l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza na pon betg gia vegnir relaschadas e realisadas per la perioda d'uffizi 2029–2032. Ina procedura legislativa ordinaria dura circa 2 onns. En il cas qua avant maun poi dentant vegnir cumenzà cun il project legislativ pir, cura ch'il Cussegl grond ha decidì davart il rapport concernent l'optimaziun da las dretgiras d'emprima istanza. Mo gia il process legislativ vegn a durar passa 3 onns en quest cas. A las dretgiras d'emprima istanza restassan pia paucs mais per realisar las novaziuns concludidas. Quest temp è memia curt per realisar novaziuns essenzialas (p.ex. fusiunar dretgiras, stgaffir novas dretgiras, midar il sistem electoral). Quai vala tant pli, perquai che las dretgiras d'emprima istanza ston gia realisar bleras lavurs en il sector da la digitalisaziun durant la perioda d'uffizi 2025–2028 per ademplir las pretensiuns che resultan da la Lescha federala davart la plattafurma da communicaziun electronica en il sector giudizial (cf. Fegl uffizial federal 2023 679 ss.). Eventualas mesiras per optimar l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza pon perquai vegnir realisadas pir per la surproxima perioda electorala, quai per garantir ina midada ordinada (entrada en vigur d'eventualas novaziuns areguard la procedura electorala: 1. da schaner / 1. da fanadur 2032, ulteriuras novaziuns: 1. da schaner 2033).

Sa basond sin questas explicaziuns propona la Regenza al Cussegl grond da midar questa incumbensa sco suonda:

La Regenza vegn incumbensada da preschentar al Cussegl grond in rapport concernent l'optimaziun da l'organisaziun da las dretgiras d'emprima istanza e da realisar las novaziuns resultantas per il 1. da schaner 2033.

Il president:

Dr. Jon Domenic Parolini

En num da la Regenza

Il cancellier:

Daniel Spadin